

Laiton, ilmoittamaton ja sääntelemätön kalastus (LIS-kalastus)

1. RAJOITUS YLEISESTI

Rajoitus koskee kaupallista kalastusta ja tullitariffin nimikeryhmiä 03, 1604 ja 1605. Rajoituksen ulkopuolella ovat kokonaan EU-asetuksen 202/2011 liitteen I mukaiset kalastustuotteet, jotka on esitetty tämän ohjeen liitteessä 1 (mm. viljellyt kalat ja makean veden kalat). Rajoitusta ei myöskään sovelleta ei-kaupallisiin lähetyksiin eli yksityishenkilöiden muuttotavaroihin, lahjoihin ja matkustajatuontiin

Kaikilla LIS-rajoituksen alaisilla tuonneilla ja vienneillä on oltava asianmukainen toimivaltaisen viranomaisen myöntämä ja varmentama saalistodistus. Saalistodistuksen on sisällettävä liitteessä 2 olevan mallin mukaiset tiedot. Tulli on tämän rajoituksen valvontaviranomainen, joka tarkastaa, että maahantuotavalla erällä on alkuperäinen saalistodistus. Elinkeino, liikenne ja ympäristökeskus (jatkossa ELY-keskus) on rajoituksen toimivaltainen viranomainen Suomessa ja hyväksyy saalistodistukset sekä tekee riskiperusteisia tarkastuksia todistusten tietosisältöön ja itse tavaraan.

2. TUONNIT

2.1. Yleistä

LIS-rajoitus koskee 3. maista tapahtuvaa tullinimikkeiden 03, 1604 ja 1605 tuontia. Tuonnilla tarkoitetaan kaikkea tavaran tuomista yhteisöön tullimenettelystä riippumatta. Ainoastaan kauttakuljetus on rajattu tuonnin ulkopuolelle ja passituksissa toimenpiteet tehdään vasta yhteisön määrämaassa.

Erotuksena eläinlääkinnälliseen rajatarkastukseen LIS-rajoitus koskee myös Norjasta ja Islannista tulevia kaloja, vaikka eläinlääkinnällinen rajatarkastus ei näiden maiden kalatuotteita koskekaan. Samoin LIS-rajoitus koskee kaikkia 1604 ja 1605 ryhmien kalatuotteita, vaikka esim. kalasäilykke sisältäisi kalaa alle 50%. Tällaiset alle 50% kalaa sisältävät kalajalosteet eivät kuulu eläinlääkinnällisen rajatarkastuksen piiriin, vaan ne kuuluvat tullilaboratorion ei-eläinperäisten elintarvikkeiden valvonnan piiriin ja tullilaboratorio tutkii ne oman riskianalyysinsä perusteella.

Tässä alla esitetään valvonta ja toimintaohjeet LIS-rajoituksen valvontaan. Ohjeet on jaoteltu siten, että ensin kuvataan toiminta niissä tapauksissa, joissa kalatuotteita koskevat sekä eläinlääkinnällinen rajatarkastus että LIS-rajoitus. Seuraavaksi kuvataan toiminta niissä tapauksissa, joissa kalatuotteita koskee vain LIS-rajoitus ja mahdollinen tullilaboratorion valvonta. Näissä molemmissa vaihtoehdoissa on omina alakohtinaan menettelyt, joissa tuojalla on jo Tullin kanssa asioidessa ELY-keskuksen hyväksymät saalistodistukset tai tuojalla ei ole vielä ole ELY-keskuksen hyväksymää saalistodistusta.

Maahantuojan tai hänen edustajansa tulee sähköistä asiointipalvelua käyttäen toimittaa saalistodistus ELY-keskukseen vähintään neuvoston ja komission asetuksissa säädetyissä määräajoissa. Saalistodistukset on Suomessa ennen tuotteen maahantuontia viimeistään toimitettava ELY-keskuksille kalastustuotteen kuljetustavasta riippuen seuraavasti:

- Lentoteitse: 4 tuntia
- Maanteitse: 2 tuntia
- Rautateitse: 4 tuntia

- Konttialuksella: 3 työpäivää

On huomattava, että ELY-keskus ja/tai Tulli voivat missä tahansa vaiheessa ennen tuotteen lopullisen maahantulon hyväksymistä pyytää lisäselvityksiä saalistodistuksista ja kalastustuotteista ja evätä tuotteen maahantulo, vaikka ELY-keskus olisikin jo alustavasti hyväksynyt saalistodistuksen.

2.2. Kalastustuotteisiin kohdistuu LIS-rajoitus ja eläinlääkinnällinen rajatarkastus

- Tuonti muualta kuin Norjasta tai Islannista, ja
- Kalajalosteen kalapitoisuus yli 50%

2.2.1. Tuojalla on ELY:n hyväksymä saalistodistus

Maahantuojaja tai hänen edustajansa lähettää ennen maahantuontia maahantuotavaa erää koskevat saalistodistukset sekä arvioidun maahantuloajan ELY-keskukseen käyttäen sähköistä asiointipalvelua. ELY-keskus käsittelee saalistodistuksen, kirjaa sen sähköiseen LIS-järjestelmäänsä ja lähettää maahantuojalle sähköpostilla tiedon hyväksymisestä ja ELY-keskuksen asialle antaman käsittelynumeron.

Maahantuonti on sallittua vain Helsingin, Haminan ja Vaalimaan kautta. Tulli varmistaa eläinlääkinnällisen rajatarkastuksen ja LIS-rajoituksen mukaisten asiakirjojen olemassa olon ja ohjaa tavarat rajaeläinlääkäreiden tarkastukseen ja Helsingin Tullissa siirtoluvalla Hakuninmaalle. Eläinlääkinnällisen rajatarkastuksen osalta toimitaan kuten aiemminkin eli asiakas antaa esim. edilmoituksen, Tullin sähköinen palvelukeskus (jatkossa SPAKE) ohjaa rajatoimipaikan tiskille asioimaan ja siellä CVED-kopioon kirjataan tarkastukseen saapumisen määräaika. Kopio faksataan rajatarkastusasemalle, jossa kaikki lähetykseen liittyvät alkuperäiset asiakirjat esitetään rajaeläinlääkärille.

LIS-rajoituksen osalta asiakas ilmoittaa sanomalla ELY-keskuksesta saamansa käsittelynumeron ja saalistodistuksen numeron ja Tullissa tehdään siirretty toimeksianto toimipaikalle, jonne kehoitetaan asiakasta toimittamaan alkuperäiset asiakirjat. Asiakas esittää Tullin asiakaspalvelutiskillä yhtä aikaa eläinlääkinnällisten asiakirjojen kanssa alkuperäisen LIS-rajoituksen mukaisen saalistodistuksen ja kertoo Tullille ELY-keskuksen hyväksymän saalistodistuksen numeron ja ELY-keskuksen käsittelynumeron. Toimipaikka kirjautuu Mavin Lupanetin kautta ELY-keskuksen sähköiseen LIS-järjestelmään ja vertaa näitä viitetietoja asiakkaan toimittamaan alkuperäiseen saalistodistukseen ja varmistaa, että järjestelmässä olevan kyseisen todistuksen status on hyväksytty.

Helsingin Tullin kautta tulevien erien osalta rajatoimipaikan Tullina toimii SPAKE, joka hoitaa koko prosessin loppuun ilman toimeksiantoa Helsingin Tulliin. Asiakkaan on lähetettävä alkuperäinen saalistodistus osoitteeseen:

Tulli

Sähköinen palvelukeskus

PL 512, 00101 Helsinki

SPAKE kontrolloi, että alkuperäinen saalistodistus ja sähköisesti toimitettu saalistodistuksen kopio vastaavat toisiaan ja lähettää lopuksi alkuperäisen saalistodistuksen ELY-keskukselle.

Norjasta, Islannista, Kanadasta, Färsaarilta, Yhdysvalloista, Uudesta-Seelannista ja Etelä-Afrikasta tulevilla kalaerillä ei tarvitse olla nimikirjoituksella varustettua alkuperäistä saalistodistusta, vaan

tuojat voivat tulostaa tämän saalistodistuksen suoraan kyseisten maiden järjestelmistä, jolloin Tullissa SPAKE hoitaa koko prosessin loppuun ilman toimeksiantoa lähimmälle toimipaikalle.

Tässä vaiheessa erälle myös vahvistetaan tarpeen vaatiessa ITU-siirtolupa. Asiakaspiste eli rajatoimipaikka vahvistaa tullauspäätöksen nähtyään saalistodistuksen, ELY-keskuksen hyväksynnän ja saatuaan faksilla rajaeläinlääkäriltä tiedon eläinlääkinnällisen tarkastuksen hyväksytystä tuloksesta.

2.2.2. Tuoajalla ei ole ELY:n hyväksymää saalistodistusta

Maahantuonti on sallittua vain Helsingin, Haminan ja Vaalimaan kautta. Tulli varmistaa kalastustuotteiden kohdalla näiden molempien rajoitusten asiakirjojen olemassa olon ja ohjaa asiakirjat oikeille viranomaisille (Eviran rajaeläinlääkärit ja ELY-keskus) ja tavarat rajaeläinlääkäreiden tarkastukseen ja Helsingin tullissa siirtoluvalla Hakuninmaalle. Eläinlääkinnällisen rajatarkastuksen osalta toimitaan kuten aiemminkin eli asiakas antaa esim. edi-ilmoituksen, SPAKE ohjaa rajatoimipaikan tiskille asioimaan ja siellä CVED-kopioon kirjataan tarkastukseen saapumisen määräaika. Kopio faksataan rajatarkastusasemalle, jossa kaikki lähetykseen liittyvät alkuperäiset asiakirjat esitetään rajaeläinlääkärille.

Alkuperäinen saalistodistus on aina esitettävä maahantuontivaiheessa toimipaikassa ja Tulli ottaa sen talteen sekä postittaa sen ELY-keskukselle. Lisäksi Tulli lähettää sähköpostilla kopion alkuperäisestä saalistodistuksesta ELY-keskukselle hyväksymistä varten. Helsingin Tullin kautta tulevien erien osalta rajatoimipaikan Tullina toimii SPAKE, joka hoitaa koko prosessin loppuun ilman toimeksiantoa Helsingin Tulliin. Asiakkaan on lähetettävä alkuperäinen saalistodistus osoitteeseen:

Tulli
Sähköinen palvelukeskus
PL 512, 00101 Helsinki

Norjasta, Islannista, Kanadasta, Färsearilta, Yhdysvalloista, Uudesta-Seelannista ja Etelä-Afrikasta tulevilla kalaerillä ei tarvitse olla nimikirjoituksella varustettua alkuperäistä saalistodistusta, vaan tuojat voivat tulostaa tämän saalistodistuksen suoraan kyseisten maiden järjestelmistä.

Kun saapumispaikalla on esitetty rajatarkastusdokumentit ja saalistodistukset on otettu Tullin haltuun ja postitettu ELY-keskukseen, vahvistetaan tavaraerälle ITU-siirtolupa. Siirtolupaan merkitään jo tässä vaiheessa mihin osoitteeseen tavarat saadaan siirtää rajatarkastuspaikalta, mikäli erä hyväksytään eläinlääkinnällisen rajatarkastuksen puolesta maahantuotavaksi.

Kun rajaeläinlääkärit hyväksyvät erän tuonnin, niin he ilmoittavat siitä rajatoimipaikalle. Rajatoimipaikka merkitsee suoritemaksut järjestelmään ja muistilapulle tiedon, että rajatarkastus on tehty sekä tavarat hyväksytyt maahantuotaviksi. Luovutus päätöstä ei vahvisteta vielä ja tavarat voidaan siirtää samalla ITU-siirtoluvalla rajatarkastuspaikalta toimijan tiloihin odottamaan saalistodistuksen tarkastuksen tulosta. Tavarat ovat edelleen käyttöönottoikiellossa ja niitä ei saa luovuttaa eteenpäin varastolta. Lopullinen tullauksen hyväksyminen riippuu ELY-keskuksen riskiperusteisen tarkastuksen tuloksesta. Onko saalistodistukset kunnossa vai onko kyseessä LIS-asetuksen rikkomus, jolloin kalastustuotteita ei hyväksytä maahantuotavaksi, vaan ne on hävitettävä tullivalvonnassa. ELY-keskus toimittaa tarkastustuloksen sitä kysyneeseen toimipaikkaan, joka vahvistaa luovutus päätöksen.

Toimittaessaan ELY-keskukselle saalistodistuksia toimipaikat merkitsevät lähettämäänsä sähköpostiin aina selkeästi mihin sähköpostiosoitteeseen ne haluavat ELY-keskuksen lähettämät vastaukset. Toimipaikkojen on ilmoitettava aina toimipaikan yhteissähköposti, eikä kenenkään omia osoitteita. Jos ei vastausosoitetta ole annettu, niin ELY vastaa SPAKE:en ja SPAKE ohjaa vastauksen edelleen ao. toimipisteeseen.

Kun ELY-keskus hyväksyy tuonnin, he toimittavat hyväksytyin saalistodistuksen kopion sähköpostitse siihen toimipaikkaan johon vastausta on pyydetty. Mikäli ELY-keskuksen vastaus saapuu Tullille ennen rajaeläinlääkärin vastausta, toimipaikan käsittelijä merkitsee tiedon hyväksymisestä ITU-muistilapulle. Käsittelijä ei vahvista vielä luovutuspäätöstä ja lopullinen tullauksen hyväksyminen odottaa rajaeläinlääkärien tarkastuksen tulosta. Rajatoimipaikka vahvistaa tullauksen päätökselle, kun saa faksilla rajaeläinlääkäriltä tiedon eläinlääkinnällisen tarkastuksen tuloksesta.

2.3. Kalastustuotteisiin kohdituu LIS-rajoitus, mutta ei eläinlääkinnällistä rajatarkastusta

- Tuonti Norjasta tai Islannista, tai
- Kalajalosteen kalapitoisuus alle 50%

2.3.1. Tuojalla on ELY:n hyväksymä saalistodistus

Maahantuojaja tai hänen edustajansa lähettää ennen maahantuontia maahantuotavaa erää koskevat saalistodistukset sekä arvioidun maahantuloajan ELY-keskukseen käyttäen sähköistä asiointipalvelua. ELY-keskus käsittelee saalistodistuksen, kirjaa sen sähköiseen LIS-järjestelmäänsä ja lähettää maahantuojalle sähköpostilla tiedon hyväksymisestä ja ELY-keskuksen asialle antaman käsittelynumeron.

Maahantuonti on sallittua kaikkien toimipaikkojen kautta. LIS-rajoituksen osalta asiakas ilmoittaa sanomalla ELY-keskuksesta saamansa käsittelynumeron ja saalistodistuksen numeron ja Tullissa tehdään siirretty toimeksianto toimipaikalle, jonne kehoitetaan asiakasta toimittamaan alkuperäiset asiakirjat. Asiakas esittää Tullin asiakaspalvelutiskillä alkuperäisen LIS-rajoituksen mukaisen saalistodistuksen ja kertoo Tullille ELY-keskuksen hyväksymän saalistodistuksen numeron ja ELY-keskuksen käsittelynumeron. Toimipaikka kirjautuu Mavin Lupanetin kautta ELY-keskuksen sähköiseen LIS-järjestelmään ja vertaa näitä viitetietoja asiakkaan toimittamaan alkuperäiseen saalistodistukseen ja varmistaa, että järjestelmässä olevan kyseisen todistuksen status on hyväksytty.

Helsingin Tullin kautta tulevien erien osalta rajatoimipaikan Tullina toimii SPAKE, joka hoitaa koko prosessin loppuun ilman toimeksiantoa Helsingin Tulliin. Asiakkaan on lähetettävä alkuperäinen saalistodistus osoitteeseen:

Tulli

Sähköinen palvelukeskus

PL 512, 00101 Helsinki

SPAKE kontrolloi, että alkuperäinen saalistodistus ja sähköisesti toimitettu saalistodistuksen kopio vastaavat toisiaan ja lähettää lopuksi alkuperäisen saalistodistuksen ELY-keskukselle.

Norjasta, Islannista, Kanadasta, Färsearilta, Yhdysvalloista, Uudesta-Seelannista ja Etelä-Afrikasta tulevilla kalaerillä ei tarvitse olla nimikirjoituksella varustettua alkuperäistä saalistodistusta, vaan tuojat voivat tulostaa tämän saalistodistuksen suoraan kyseisten maiden järjestelmistä, jolloin Tullissa SPAKE hoitaa koko prosessin loppuun ilman toimeksiantoa lähimmälle toimipaikalle.

Tuotteet kuuluvat myös tullilaboratorion suorittaman elintarvikevalvonnan piiriin ja lopullinen luovutus päätöksen hyväksyminen riippuu tämän valvonnan suorittamisesta ja tuloksista. Eieläinperäisten elintarvikkeiden valvonta hoidetaan kuten ennenkin tullilaboratorion ohjeistuksen mukaisesti.

2.3.2. Tuojalla ei ole ELY:n hyväksymää saalistodistusta

Maahantuonti on sallittua kaikkien toimipaikkojen kautta. Alkuperäinen saalistodistus on aina esitettävä maahantuontivaiheessa toimipaikassa ja Tulli ottaa sen talteen sekä postittaa sen ELY-keskukselle. Lisäksi Tulli lähettää sähköpostilla kopion alkuperäisestä saalistodistuksesta ELY-keskukselle hyväksymistä varten. Helsingin Tullin kautta tulevien erien osalta rajatoimipaikan Tullina toimii SPAKE, joka hoitaa koko prosessin loppuun ilman toimeksiantoa Helsingin Tulliin. Asiakkaan on lähetettävä alkuperäinen saalistodistus osoitteeseen:

Tulli
Sähköinen palvelukeskus
PL 512, 00101 Helsinki

Norjasta, Islannista, Kanadasta, Färsearilta, Yhdysvalloista, Uudesta-Seelannista ja Etelä-Afrikasta tulevilla kalaerillä ei tarvitse olla nimikirjoituksella varustettua alkuperäistä saalistodistusta, vaan tuojat voivat tulostaa tämän saalistodistuksen suoraan kyseisten maiden järjestelmistä.

Asiakas odottaa ELY-keskuksen päätöstä toimipaikassa tai tavarat voidaan siirtää väliaikaisesti varastoituina toimijan tiloihin odottamaan ELY-keskuksen päätöstä. Tavarat ovat käyttöönottokiellossa kunnes ITU-luovutus päätös on vahvistettu.

ELY-keskuksen riskiperusteisen tarkastuksen tuloksesta riippuu, että hyväksyykö Tulli maahantuonnin vai onko kyseessä LIS-asetuksen rikkomus, jolloin kalastustuotteita ei hyväksytä maahantuotavaksi, vaan ne on hävitettävä tullivalvonnassa. Kun asiaa hoitava toimipaikka saa sähköpostilla ELY-keskuksen hyväksynnän saalistodistukselle se vahvistaa luovutus päätöksen LIS-kalastuksen osalta.

Tuotteet kuuluvat myös tullilaboratorion suorittaman elintarvikevalvonnan piiriin ja lopullinen luovutus päätöksen hyväksyminen riippuu tämän valvonnan suorittamisesta ja tuloksista. Eieläinperäisten elintarvikkeiden valvonta hoidetaan kuten ennenkin tullilaboratorion ohjeistuksen mukaisesti.

3. VIENNIT JA JÄLLEENVIENNIT

Järjestelmän piiriin kuuluvia kalastustuotteita Euroopan unionista vietäessä saalistodistus tulee liittää tullausasiakirjoihin, jos kalastustuote tuodaan myöhemmin takaisin unionin sellaisenaan tai jatkojalostettuna. Kolmas maa voi myös vaatia saalistodistuksen, vaikka tuotteen ei olisikaan tarkoitus palata Euroopan unionin markkinoille. Islanti, Madagaskar, Norja, Thaimaa, Norsunluurannikko, Tunisia, Kuwait ja Ukraina ovat tähän mennessä (syyskuu 2017) ilmoittaneet edellyttävänsä, että sinne tuotavissa kalastustuotteissa on asianmukaisesti varmennettu saalistodistus.

4. KAUTTAKULJETUS

Kauttakuljetustapaukset jäävät tämän rajoituksen soveltamisen ulkopuolelle.

5. SÄÄDÖKSET

- Neuvoston asetus (EY) N:o 1005/2008
- Komission asetus (EY) N:o 1010/2009
- Komission asetus (EU) N:o 202/2011